

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на **Ивета Драгомирова Косева**

на тема: **Далмация във венецианско-руските отношения през XVIII век**

Област на висше образование 2. Хумнитарни науки, 2.2. История и археология

катедра „История на Византия и балканските народи“, ИФ, СУ „св. Климент
Охридски“

Дисертацията на Ивета Косева представлява изследване върху сложните отношения на двете християнски сили – Венеция и Русия, поставено във връзка със съдбата на Далмация като част от техния конфликт с Османската империя. Докторантката си поставя за цел да изследва „мястото на Далмация във венецианско-руските отношения през XVIII век“ (с. 14) с фокус върху края на периода – 1768-1774, т.е. руско-турската война (с. 16). Целта на изследването е амбициозна, тъй като трябва да се разгледа целият контекст на събитията в Европа, включително и отношенията между големите държави Русия и Хабсбургската монархия от една страна, и на тях самите – с Османската империя от друга страна. Трябва още в началото да се каже, че докторантката се е справила със сложната задача и показва добри умения да представя хода на дипломатическите преговори в един или друг момент от периода на изследването – XVIII век.

Съдържанието е разделено на три части (с добавени към тях увод, заключение и библиография), които се подреждат хронологично, но и проблемно-хронологично, съответно: гл. I „Венеция и Русия през първата половина на XVIII в. ...“ (с.18-56); гл. II „Православна Далмация като фактор във венецианско-руските отношения ...“ (с.56-110) и гл. III „Венецианско-руските отношения в периода на управление на Екатерина II“ (с.110-158). Всяка от главите съдържа по няколко параграфа, които са добре подредени и с много удачно подбрани заглавия. Отново трябва да се подчертае, че разгледаните в дисертацията проблеми, отнасящи се до венецианско-руските отношения, са поставени на фона на европейската политика тогава. Докторантката е успяла да представи последователно или паралелно най-различни

дипломатически инициативи, предприемани от Русия, от Хабсбургската монархия и от самата Венеция. Едновременно се следи и хода на войните между Русия и Османската империя – чрез най-важните моменти, отразени в подписаните мирни договори от 1718 г. (Пожаревац), 1739 (Белград), и 1774 (Кючук Кайнарджа).

Библиографската осведоменост на авторката е добра и обхваща най-важните публикации по темата. Посочените извори, които са използвани в дисертацията са от най-разнообразен характер – главно дипломатически доклади и кореспонденция, но и венециански документи от административен характер и такива във връзка с религиозното съперничество между православни и католици. Сред изворите, изброени в увода (вж. на с. 15), обаче, е пропуснато е да се отбележи съчинението на Алберто Фортис от 1774 г. „Пътуване в Далмация“ (много популярно за времето си и представено в текста на с. 141 и сл.), т.е. би трябвало да се укаже, че съществува и такъв пътеписен източник, отразяващ състоянието на венецианската провинция Далмация. И докато Венеция е свързана с Далмация още от 1000-та година, то руските интереси към Адриатика стават видими едва от времето на Петър I, и после – след 1770 г., след двете морски експедиции на руския флот в Архипелага и в Адриатика, и най-вече към края на века, по времето на императрица Екатерина II. Първите директни контакти между Русия и Венеция (с назначаването на руски търговски консул) датират още от началото на века, а официалните дипломатически отношения се установяват през 1782. Приносите на дисертацията са в осветляването на някои моменти, останали недоизяснени досега: във връзка с борбите между православни и католици в Далмация; във връзка с установяването на преки дипломатически контакти между Русия и Венеция и др. Бих отбелязала като пропуск липсата на съответните изводи към отделните глави, което е компенсирано от едно по-обстойно заключение. Би било добре също така, да се представят по-конкретно съдържанията на мирните договори, в които се включват текстове и за венецианска Далмация: напр. мирният договор от Сремски Карловци 1699, Пожаревацкият от 1718 и др.

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията като обем, структура и методи на изследване. Процедурата по представянето на труда за защита

е спазена съобразно изискванията на вътрешноуниверситетските правила, както и спрямо общите законови рамки. Авторефератът отразява добре съдържанието, методите на изследване и приносите на разработката. Приложени са две публикации на авторката по темата на дисертацията. Изказвам положителното си мнение за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ за дисертационния труд на Ивета Косева „Далмация във венецианско-руските отношения през XVIII век“.

София, 5 май 2023 г.

подпис: доц. Снежанка Ракова-Маринкьова